

Statsrevisorernes bemærkning

Beretning om Ankestyrelsens tilsyn og brug af reaktioner ved lovbrud

Folketingets Socialudvalg anmodede i juni 2024 Statsrevisorerne om revisionsmæssig bistand til en undersøgelse af Ankestyrelsens tilsyn og anvendelse af sanktionsmuligheder på socialområdet. Statsrevisorerne imødekom Socialudvalgets ønske og anmodede i august 2024 Rigsrevisionen om at igangsætte en undersøgelse.

Tilsynet med kommuner og regioner blev i 2017 flyttet fra Statsforvaltningen til Ankestyrelsen. Ankestyrelsens tilsyn er organiseret som en selvstændig og uafhængig enhed i Ankestyrelsen. Tilsynets formål er at sikre, at kommuner og regioner følger gældende lovgivning på bl.a. socialområdet. Tilsynet hører ressortmæssigt under Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Statsrevisorerne finder Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner på socialområdet utilfredsstillende. Tilsynet er præget af lange sagsbehandlingstider, samt mangelfuld dokumentation og opfølgning, hvilket kan have betydet, at kommuner og regioner har udøvet en ulovlig praksis på socialområdet. Dette kan have store konsekvenser for den enkelte borgers liv og retssikkerhed.

Statsrevisorerne konstaterer, at Ankestyrelsen alene anvender vejledende udtalelser over for kommuner og regioner som reaktion på ulovlig administration på socialområdet og ikke sanktioner som fx tvangsbøder. Dette skyldes især, at lovbruddene oftest sker som følge af dårlig kvalitet i sagsbehandlingen og ikke bevidste beslutninger fra kommunalbestyrelsens side. Lovgivningen gør det vanskeligt for tilsynet at anvende sanktioner i sager på socialområdet.

Statsrevisorerne hæfter sig ved følgende undersøgelsesresultater:

Statsrevisorerne

2. juni 2025

Mette Abildgaard
Leif Lahn Jensen
Mikkel Irminger Sarbo
Serdal Benli
Lars Christian Lilleholt
Mohammad Rona

- Ankestyrelsens tilsyn har en fast praksis og retningslinjer for at udvælge og prioritere sager. Enhederne på tværs af Ankestyrelsen samarbejder og videndeler for at identificere sager til tilsyn.
- Tilsynet baserer sig primært på redegørelser fra kommuner og regioner. Dette betyder, at tilsynet kun ser kommunens eller regionens version af sagen og sjældent ser dokumentation for, at en kommune eller region retter op på et ulovligt forhold.
- Tilsynet har samlet afvist 1.114 sager og undersøgt 555 sager i perioden 2018-2024. Det svarer til, at 67 % af sagerne er blevet afvist, og 33 % er blevet undersøgt. Antallet af både undersøgte og afviste sager på socialområdet har været væsentligt højere i 2023 og 2024 end i perioden 2018-2022. 1.054 ud af de 1.114 afviste sager er afvist, fordi tilsynet ikke har fundet anledning til at undersøge sagen. De resterende 60 sager er afvist, fordi tilsynet ikke har kompetence til at behandle sagen.
- Tilsynets forventede sagsbehandlingstid på 8 måneder er ikke indfriet i 34 % af sagerne i 2023 og i 25 % af sagerne i 2024. I 2023 og 2024 var den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for de undersøgte sager ca. 1 år.

Statsrevisorerne er enige i Rigsrevisionens anbefalinger om, at Ankestyrelsens tilsyn bør overveje at indhente dokumentation og følge mere systematisk op på afsluttede sager, samt at tilsynet fastsætter egentlige målsætninger for sagsbehandlingstiden, og at målsætningerne er forskellige for de sager, som afvises, og de sager, som undersøges.

Ministrenes svarfrist: 2 mdr.